

посърнали и приличаха на хора осъдени на смърть. Всѣкой ни испращаше съ въздишки. Тукъ тамъ до ушитѣ ни дохождаха и риданията на нѣкои много уплашени женици:

— Боже милий Божичко, какво ли сега ще стане съ насъ?!

Не можаше човѣкъ да глѣда равнодушно тѣзи мили хора, които вчера и завчера тѣй ласкаво ни приеха, толкова ни съчувствуваха и помагаха и тѣй ни се радваха като на светци, сега, когато по наша вина тѣ се компрометираха прѣдъ турцитѣ, и обречени на закление оставаха съвършено беззащитни. Тѣхната тѣга, тѣхнитѣ ридания, тѣхнитѣ бѣдѣщи страдания покъртваха душата на всичкома ни. И най-закоравелитѣ сърдца на старитѣ ни хѣшове хайдутѣ, се покъртиха. И тѣ заедно съ другитѣ си другари се давеха съ сълзи отъ състрадание къмъ нещастницитѣ. И ний страдаехме заедно съ тѣхъ. И при всичко това нищо не можахме да имъ помогнемъ. Единственното срдство да се избавятъ нѣкой отъ тѣхъ бѣше да дойдатъ съ насъ. И мнозина дойдоха. Самъ игумена отъ мѣнастиря св. Иванъ, заедно съ младото калугерче и още двама други калугери, послѣди четата. Друго спасение нѣмаше. Ако останехме, щѣхме да бѣдемъ смазани и ний и тѣ, а сега ще пострадатъ може би само тѣ, а ний, облѣгнати на сръбскитѣ войски, ще можемъ съ по-голѣма полза за дѣлото да употрѣбимъ по-нататѣшния си животъ.

На една площадка, край пѣтя въ селото, имаше събрано много хора. Панайотъ войвода бутна коня си и се отби при тѣхъ. Отиде да имъ каже какъ стои работата и какво да правятъ тѣ, за да могатъ по възможность по-малко да пострадатъ. Трогнатъ отъ убития видъ на хората, и задавенъ отъ сълзи, той цѣли двѣ минути стоя помѣжду имъ безъ да може дума да имъ проговори. Най-послѣ можа да имъ каже:

— Братя, вий чухте какво е станало въ Панагюрище, Стрѣлецъ, Батакъ и Перушица. Знаете какво е станало при Милинъ-камъкъ. Трѣбва да сте се научили какво е станало съ всичкитѣ села, прѣзъ които бѣхме минали ний и сръбскитѣ войски, а слѣдъ тѣхъ турскитѣ. Всичкитѣ тѣзи злини произ-